



2022

jaarverslag

AMPHION
/CULTUURBEDRIJF

LA IJG
LEVE KUNST
/en Naoberschap



Ester van de Haar

Directeur-bestuurder
Amphion Cultuurbedrijf

Wat was het fijn het afgelopen jaar weer volop en zonder al te veel beperkingen in contact te komen met ouderen en hen te motiveren en te inspireren actief bezig te zijn met kunstzinnige activiteiten. Samen met ruim 180 vrijwilligers en 20 kunstenaars wisten we velen te bereiken en konden we zelfs weer bij elkaar over de vloer komen, een verademing! Vrijwel dagelijks vonden en vinden er activiteiten plaats, niet alleen in de zorglocaties van onze partners, maar ook op inspirerende plekken als de Klevenhorst, de Slangenburg en Engbergen.

Ook bij Kunst door de Brievenbus, ontstaan in coronatijd, zijn er af en toe fysieke ontmoetingen. Het concept is zo succesvol, dat het op verzoek van het Lang Leve Kunstfonds landelijk uitgerold is.

Heel blij zijn we met de vele nieuwe vrijwilligers, waardoor deze groep inmiddels zelfs groter is dan voor corona. Met name hierdoor konden we dit jaar ruim 8.000 ouderen met onze kunstactiviteiten bereiken.

Met de programmapartners Sensire, Markenheem, Liemerij, Attent en De Herbergier werd een jaarplanning met inspirerende activiteiten gemaakt. En samen met hen is de nieuwe serie Lang Leve Theater en Film in Amphion Theater van de grond gekomen.

Het programma Lang Leve Kunst en Naoberschap zou niet mogelijk zijn zonder de nauwe betrokkenheid en steun van het Lang Leve Kunstfonds, de gemeenten Doetinchem, Bronckhorst, Montferland, Oude IJsselstreek, Doesburg en het Cultuur- en Erfgoedpact Achterhoek. We ontvingen dit jaar ook subsidies van de Gestichten Doesburg, het Delafonds, het Maagdenhuisfonds, Brentano en MAEX. Wij willen dan ook onze grote dank uitspreken aan al deze mensen, organisaties en fondsen.

Samen kijken we in dit verslag naar het achterliggende jaar!

Ester van de Haar
Directeur Bestuurder Amphion Cultuurbedrijf
Portefeuille Educatie en Participatie

Machteld van der Meij
Programmaleider Lang Leve Kunst en Naoberschap



Machteld van der Meij

Programmaleider
Lang Leve Kunst en Naoberschap

Inhoud

1	Activiteiten	3
	• Cultuur met zorg - met ouderen in woonzorgcentra • Cultuur om de hoek - met thuiswonende ouderen • Cultuur met generaties • Cultuur en Naoberschap • Lang Leve Theater en Kunst	
2	Kennisdeling	10
3	Bereikcijfers	11
4	Hulde aan de vrijwilligers!	12



1

Activiteiten

We hebben vier groepen activiteiten. Per groep benoemen we voorbeelden het afgelopen jaar en beschrijven we onze bevindingen. Daartoe spraken we met ouderen, vrijwilligers, kunstenaars en zorgorganisaties.

Cultuur met zorg - met ouderen in woonzorgcentra

Een deelnemer op weg naar een dansactiviteit in het verpleeghuis: "Eerst nog even wat aftershave opdoen."

Iemand na afloop van een muziekactiviteit: "Je gaat je grens weer verleggen, dat doe je anders niet. Bewegen en nadenken tegelijk, dat is goed voor je koppie."

Zorgmedewerker: "De dansactiviteit met Eliette, ik zag opeens iets jeugdigs bij sommige bewoners!"

De Voorleesbrigade, Verhalenoogst, Muziek Mozaïek, Zang aan Huis en de **Kriebelvoorstellingen** zijn inmiddels vertrouwde activiteiten die helemaal door vrijwilligers worden uitgevoerd. De Verhalentafel en Kunst met Silvia, Muziek en Verhaal en Beleef de Herfst zijn nieuwe kleinschalige activiteiten uit de koker van een aantal creatieve vrijwilligers. Allemaal pareltjes met veel specifieke aandacht voor de wensen van de bewoners.

Kunstenaar aan huis, groepsactiviteiten

Allemaal zijn ze specialist op hun vakgebied en hebben ze hart voor mensen: Linda, Berna, Heike, Ankie, Fieke en Ine (beeldend kunstenaars), Carina, Suus en Kirsten (musici), Boaz en Lieke (theaterdocenten), Maxime en Eliette (dansdocenten), Rob (fotograaf) en Djovrie (docent mode). In samenspraak met zorg, bewoners en familie ontstaan de mooiste kunstbelevingen en activiteiten.

Senioren Cinema

We draaiden een aantal succesvolle pilots met Senioren Cinema waarbij de huiskamer van mensen met dementie omgetoverd wordt tot bioscoop.

Algemene bevindingen

- Na corona is een aantal vrijwilligers gestopt. De vraag naar activiteiten groeit. We hebben veel aandacht besteed aan het vinden van nieuwe vrijwilligers. Dat blijven we doen.
- De vraag naar een-op-een activiteiten neemt toe. Ook de vraag naar activiteiten voor mensen met dementie groeit. In de werving en begeleiding van vrijwilligers moeten we hier op inspelen.
- De druk op het zorgpersoneel is groot; afstemming en betrokkenheid is soms niet optimaal. Voor de vrijwilligers is dat soms lastig.
- Op sommige locaties zetten we in op gesprekken met familie om aanknopingspunten voor nieuw aanbod te vinden.
- De pilots met Senioren Cinema waren succesvol. We onderzoeken ook de komende tijd wat de randvoorwaarden zijn voor een succesvolle filmvertoning voor mensen met dementie.



Cultuur om de hoek - met thuiswonende ouderen

Deelnemster: "Het is heerlijk om mee te doen aan Kunst door de Brievenbus. Ook de mensen om mij heen genieten mee. Mijn hulp vraagt altijd eerst naar de nieuwe opdracht en daarna pas naar hoe het met mij gaat!"

Dialectlezer: "De situaties waarover je voorleest, spelen meestal ook in de Achterhoek en op plekken die ze kennen, dat levert steeds prachtige gespreksstof op."

Kunst door de Brievenbus

Bij veel ouderen valt tweewekelijks een kunstopdracht op de deurmat. En dat niet alleen in onze eigen Achterhoek, want inmiddels maken zo'n 25 organisaties in het land gebruik van ons concept om mensen creatief te prikkelen, van Rotterdam tot Leeuwarden, van Hof van Twente tot het overzeese Bonaire. Het Lang Leve Kunstfonds ondersteunt ons project financieel. En het leuke is, dat iedere organisatie er weer een eigen draai aan kan geven.

Samen Kiek'n

Een nieuwe, rijzende ster: de online fotoclub Samen Kiek'n, waarbij de deelnemers maandelijks via e-mail een foto-opdracht ontvangen, waar ze bij voorkeur voor naar buiten moeten. Voor wie dat niet haalbaar is, is de opdracht ook heel goed binnenshuis te maken.

Dialect en ambacht

Opeens helemaal in: dialectcafés, handspinnen, verven met natuurlijke materialen, weven, quilten, workshops wol en draad...

Kleine initiatieven

Het Schrijfatelier, Atelier Levenskunst, Kunstsalons, Schildersclub met Ria, Dansgroep met Petra, Samen Bomen Kiek'n, Achtje Engbergen: allemaal voorbeelden van kleinschalige activiteiten die voortgekomen zijn uit initiatieven van deelnemers, organisaties en vrijwilligers. Ook is er meer aandacht voor activiteiten met bewegen.

Een op een activiteiten

Als mensen, om welke reden dan ook, moeilijk van huis kunnen, is het mogelijk dat we met de Voorleesbrigade, Verhalenooft en Muziek Mozaïek naar hen toegaan. Dit gebeurt meestal na een warme verwijzing van een zorgorganisatie en komt vaker voor dan voorheen.

Algemene bevindingen

- Het komt steeds vaker voor, dat zorgorganisaties ook activiteiten aanvragen voor thuiszorgcliënten en/of bewoners van aanleunwoningen.
- We organiseren individuele activiteiten aan huis. Meestal gebeurt dat na een warme verwijzing van zorgorganisaties. Deze activiteiten zijn arbeidsintensief, maar we zijn er van overtuigd dat ze voorzien in een behoefte en bijdragen aan een positieve gezondheid. We breiden dit verder uit.
- Kunst door de Brievenbus en Samen Kiek'n zijn activiteiten die mensen zelfstandig kunnen uitvoeren, in hun eigen tempo. Inmiddels is gebleken, dat de opzet van beide ook geschikt is om samen met anderen te doen tijdens een fysieke ontmoeting. De nieuwe uitvoeringsvormen bieden nieuwe mogelijkheden.
- Bewegen is gezond en met een aantal activiteiten spelen in op dat groeiend besef. Voorbeelden: Samen Bomen Kiek'n en Achtje Engbergen.
- We hebben een groep zeer initiatiefrijke vrijwilligers. Zij ontwikkelen eigen activiteiten met of zonder inzet van kunstenaars. Voorbeeld: de ambachtelijke activiteiten.



Cultuur met generaties

Jongere: "Die mevrouw is een echte ervaringsdeskundige op het gebied van verliefd zijn."

Oudere: "Ik voelde me weer even de kleuterleidster met al die vrolijke peuters, ik kende alle liedjes en bewegingen nog."

Jonge Rotten, Oude Spruiten

Leerlingen van het Ulenhofcollege schreven verhalen over en voor ouderen uit hun eigen omgeving. In voorbereidende workshops met ouderen oefenden ze hoe je van een gesprek een boeiende en integere ontmoeting kunt maken. Een jury van ouderen koos uiteindelijk de prijswinnende verhalen.

Week met een Lintje

Een samenwerkingsproject van leerlingen van het Graafschapcollege (MBO) en ouderen van Schavenweide, een woonzorgcentrum in Doetinchem. De aftrap voor de leerlingen was de documentaire *De Liefde is alles hè*, van Carilijne Pieters, inclusief nagesprek met ouderen. In Schavenweide zette kunstenares Berna Bonekamp leerlingen en ouderen samen aan de slag. De week werd afgesloten met een feestelijke theatervoorstelling in Theater Amphion, waarbij de leerlingen de ouderen begeleidden.

Piep en Krak

Drie keer bezochten peuters bewoners van Pelgrim, een woonzorgcentrum in Gaanderen. Ze zongen samen oude en nieuwe liedjes, er werd gedanst en genoten van muziek en theater.

Algemene bevindingen

- Het totaal aantal intergenerationele projecten lag dit jaar lager vanwege kleinere stafbezetting.
- Activiteiten met generaties raken iedereen 'in het hart'.
- De activiteiten zijn maatwerk en vragen daarom veel qua organisatie.
- Bij de organisatie van Piep en Krak waren veel vrijwilligers betrokken. Dat was een succesvol experiment.





Cultuur en Naoberschap

Vrijwilliger over deelneemster Voorleesbrigade: "Die mevrouw zat te knorren en te spinnen."

Vrijwilliger van kernteam: "De wekelijkse bijeenkomst is voor mij het vertrekpunt voor alles wat ik doe. Ik hang de vlag uit voor de aandacht die we voor elkaar hebben en mooie en minder mooie ervaringen delen."

Naoberschap is de motor waarop ons programma draait. Omzien naar elkaar en van betekenis willen zijn voor een ander is daar onlosmakelijk mee verbonden. Dankzij de grote betrokkenheid van ruim 180 vrijwilligers, lukt het heel veel ouderen te bereiken. Na coronatijd konden we het contact met onze vrijwilligers weer verstevigen en organiseerden we workshops met kunstenaars, thematische bijeenkomsten, individuele gesprekken, netwerk ontmoetingen en het Lang Leve Kunst Café. Het vaste kernteam van vrijwilligers is inmiddels verdubbeld. Ook zijn er veel nieuwe vrijwilligers bijgekomen, waaronder nogal wat amateurkunstenaars. Op kantoor is er een groep administratieve vrijwilligers inzetbaar. Als programma prijzen we ons gelukkig dat we ondanks corona weer met zo'n grote groep capabele, creatieve en gemotiveerde vrijwilligers kunnen werken.

Algemene bevindingen

- Na corona stopte een aantal vrijwilligers én kregen we er weer veel nieuwe vrijwilligers bij.
- Onder de nieuwe vrijwilligers zijn veel 'jonge pensioengenieters'. Samen zoeken we een rol binnen ons programma die aansluit bij wat ze in deze levensfase zoeken.
- Het onderlinge netwerk van vrijwilligers is versterkt. Er ontstaan mooie creatieve initiatieven.
- De behoefte aan muziekactiviteiten voor mensen met dementie is groot. Na de corona zijn de zangactiviteiten weer gestart. We merken echter dat de wensen van de (jongere) deelnemers en vrijwilligers zich ontwikkelen. Samen met zangdocenten werken de vrijwilligers aan vernieuwing van presentatie en repertoire.

Lang Leve Theater en Kunst

Een nieuw aanbod binnen Amphion: een samenwerking van ons programma met het theater. Vier middagen konden ouderen genieten van verhalen, muziek of film. Niet alleen de artiesten stonden op het podium, maar ook de toeschouwers. Er werd een sfeervolle omgeving gecreëerd, die ook voor mensen met een rolstoel makkelijk te bereiken was.

Bevindingen

- Gezien de grote belangstelling kunnen we zeggen dat dit aanbod een schot in de roos is.
- Er kwamen ook veel bewoners van verpleeghuizen.
- We overwegen voor het komende seizoen het publiek te betrekken bij de keuze van het programma.



2

Kennisdeling

Satellietprogramma Lang Leve Kunst Fonds

Het Lang Leve Kunst Fonds nodigde ons, samen met vier andere landelijke organisaties, uit deel te nemen aan een nieuw op te zetten meerjarig satellietprogramma. Doel: het overdraagbaar maken van succesvolle formats en aanpak, kennisdeling en verduurzamen van ieders programma. Dit vinden we zeer eervol. We hebben drie speerpunten benoemd.

Landelijke uitrol Kunst door de Brievenbus

Het format van Kunst door de Brievenbus is gedeeld met 25 landelijke organisaties die het in hun eigen regio gaan uitrollen. De kunstopdrachten worden door ons geleverd en wij ondersteunen de organisaties bij hun aanpak.

Lang Leve Kunst in de Liemers, uitgevoerd door Kunstwerk!

Kunstwerk! en zorgorganisatie Liemerij uit Zevenaar zetten een samenwerkingsprogramma op naar ons model. Wij ondersteunen hen daarbij. In de aanloopfase wisten ze veel gemotiveerde vrijwilligers te werven. Ook is er een ondersteuningsteam opgezet. Komend jaar starten de eerste kunstactiviteiten.



Verduurzaming

In het kader van de verduurzaming van ons programma richten we ons allereerst op de vraag hoe we kunstactiviteiten optimaal 'in de markt' kunnen zetten en meer deelnemersinkomsten kunnen genereren. Dit mag echter niet ten koste gaan van het sociale profiel en prijsstelling moet aansluiten op ander aanbod van Amphion. Samen met een denktank (vrijwilligers/ deelnemers) vinden er intern analyses plaats en zijn er gesprekken. Komend jaar gaan we experimenteren met financiële bijdrages van deelnemers.

Social Return on Investment (SROI) verkenning, op verzoek van ZonMW

ZonMW vroeg ons en twee andere landelijke organisaties mee te werken aan een SROI verkenning. Dit om de economische en maatschappelijke waarde van kunstprojecten in de zorg voor stakeholders, zoals beleidsmakers en zorgbestuurders, inzichtelijk te maken. Een extern bureau voerde een verkenning uit binnen ons programma met direct betrokkenen: ouderen, vrijwilligers, zorg- en welzijnsorganisaties en de gemeente Doetinchem. De resultaten worden binnenkort met ons gedeeld.

3

Bereikcijfers

	2020	2021	2022
Aantal contacten ouderen	6.157	7.864	Ruim 8.000
Aantal contacten flexvrijwilligers en scholieren (totaal)	2.944	3.383	Ruim 3.400
Aantal contacten kinderen/ jongeren	1.630	627	
Vaste kerngroep vrijwilligers	10	10	20
Aantal activiteiten	469	631	Ruim 600
betrokken vrijwilligers	250	165	180

Toelichting

Deze aantallen zijn reële schattingen. Het aantal deelnemende ouderen en ook het aantal activiteiten is toegenomen; de vraag blijft groeien. We zullen er alles aan doen om ook volgend jaar de vraag te blijven honoreren. Het aantal vrijwilligers is ongeveer gelijk gebleven. Opvallend is de verdubbeling van de vaste vrijwilligersgroep.



4

Hulde aan de vrijwilligers!

Het team van Lang Leve Kunst & Naoberschap is geen team van stilzitters. We kijken kritisch naar onze resultaten, stellen bij waar nodig en ontwikkelen voortdurend nieuwe activiteiten, in overleg met ouderen, hun netwerk en onze partners.

Dat we zoveel mensen met kunstactiviteiten kunnen bereiken, is dankzij de inzet van ruim 180 bevlogen vrijwilligers. Hulde aan al deze mensen! Een aantal van hen bedanken we in het bijzonder vanwege hun permanente betrokkenheid, inzet en creativiteit:

Okkie Klinkspoor, Jan Menderink, Beatrijs Ouwehand, Nel van der Meulen, Jannie Nijland, Ietsje Kuiper, Paul Pattijn, Annelies van Rijssen, Silvia de Wolf, Ria Pelgrom, Petra Kouwenhoven, Evert Goverde, José Pfoster, Diny te Brink, Lian te Plate, Truus ten Brinke, Mirjam Konings, Dinie van Eijk, Brenda Losekoot en Majella Hustermann.



LANG LEVE KUNST / en Naoberschap

Contact

Lang Leve Kunst en Naoberschap
Hofstraat 2, 7001 CD Doetinchem
0314 37 60 00
langlevkunst@amphion.nl
amphion.nl